

DANI CODINA

El darrer disc de Maria del Mar Bonet, ‘Bellver’, és una selecció de cançons mediterrànies interpretades amb l’Orquestra Simfònica de les Balears. El 24 d’abril el presenta a Torrent (Horta), acompanyada de l’orquestra de la ciutat.

El vostre nou disc, *Bellver*, té cançons mallorquines, turques, gregues, italianes i catalanes. Les heu triades per les semblances o per les diferències?

—Les he triades perquè havia de triar un repertori mediterrani. Aquesta selecció sorgeix fa uns anys perquè l’Orquestra Simfònica del Vallès (OSV) em va demanar de fer un espectacle amb ells, de tarannà mediterrani i amb uns arranjaments nous per a l’orquestra. Em van dir que cerqués una persona que fes els arranjaments i ho vaig demanar a Toni Cuenca, que havia conegut a partir d’un enregistrament que havia fet amb Joan Bibiloni. Vam preparar un repertori mediterrani divers que vam estrenar al

Festival Úniques, en que celebràvem els meus quaranta anys de dedicació a la música i després, amb l’OSV, el vam interpretar dues vegades al Palau. Més endavant el vaig cantar amb l’Orquestra del Parc del Mil·lenni de Chicago i després amb l’Orquestra Simfònica de les Balears Palma de Mallorca, que va ser precisament quan vaig rebre l’oferta de Gori Marcus, el seu gerent, per fer un disc. Vam decidir d’enregistrar-lo la mateixa nit que vaig tocar amb ells al pati d’armes del castell de Bellver. Per això es diu *Bellver*, perquè la idea va sortir aquella nit.

—Però el disc no és enregistrar en directe.

—No. És d’estudi, tal com cal.

—Quines són les semblances entre unes cançons i unes altres?

—No he fet un repertori per trobar-hi semblances. Al contrari. Són ben diferents, les unes de les altres. L’únic nexa és la Mediterrània. Són cançons de tota la Mediterrània: italianes, gregues, turques, mallorquines, catalanes.

—Aquestes músiques tenen sovint un component comú que sempre destaquen.

—No les vaig triar per això, sinó perquè eren les que més m’agradaven, formen part del meu repertori de tota la vida, d’un treball continu sobre la Mediterrània. Però és la meua Mediterrània personal. No vol dir que la Mediterrània sigui així.

—Dieu que són cançons del vostre repertori, que ja heu interpretat amb molts grups i músics diferents. Què hi ha aportat la Simfònica?

—Moltíssim. La Simfònica és un món musical. No té res a veure amb allò que he fet fins ara. Això t’obliga a cantar-les d’una altra manera i fer una nova interpretació de cadascuna. Però és molt bonic, molt interessant, perquè és molt diferent d’allò que he fet fins ara.

“La Mediterrània té molts punts que fan que ens puguem trobar com a casa a tot arreu”

—Aquest canvi de registre implica cap dificultat?

—Dificultats, cap ni una. Al contrari. Els arranjaments són molt respectuosos amb les cançons. Els arranjaments per a orquestra ja els havia fets Toni Cuenca i qualsevol orquestra ho pot tocar. Cada orquestra té el seu tarannà, però els arranjaments ja eren fets.

—Dèieu que heu interpretat aquest mateix repertori amb l'Orquestra del Parc del Mil·lenni a Chicago. El públic d'aquí coneix molt bé Maria del Mar Bonet i el seu repertori, però com reacciona el públic d'un lloc com Chicago a la vostra proposta mediterrània?

—El públic està acostumat a sentir propostes d'arreu del món. És un gran festival que acull músiques molt diverses i l'Orquestra del Mil·lenni toca cada any amb artistes diferents d'arreu. A Chicago ja hi he cantat diverses vegades, no tan sols amb aquesta orquestra, i sempre han mostrat molt interès i els agrada. Sempre hem tingut èxit. Hi ha un gran interès per la música, a Chicago.

—Diuen que la música de la riba sud de la Mediterrània us va captivar des de la ràdio, quan éreu petita?

—Sí. Sentíem Ràdio Alger i m'impressionava molt la música del nord d'Àfrica.

—Després vau relacionar aquelles músiques amb les tradicionals de Mallorca?

—Es relaciona tot. Sempre hi ha un tot que es comunica. Tota la Mediterrània és així. Hi ha coses de totes les nostres

cultures que es connecten: hi ha arrels comunes en tots sentits, tant en la religió —que ve del mateix arbre— com en el menjar, la manera de viure, la de fer música i la de relacionar-se. La Mediterrània té molts punts que fan que ens puguem trobar com a casa a tot arreu. No tot és igual, ni de bon tros, però sempre hi ha coses que ens fan comunicar.

—Amb la música, connectar és encara més fàcil?

—La música sempre ha estat un idioma universal. Si, a més, pertany a un mateix mar, que és com pertànyer a un mateix país, la comunicació és fàcil.

—Si la música fos un corrent marí, quina trajectòria en el temps hauria fet per la Mediterrània? Va venir d'orient i ara s'estén des de ponent cap a orient una altra vegada?

—Si ho descobríssim, això seria la pedra filosofal. La qüestió és que sí que es comuniquen i sempre ho han fet. Per la pregunta, potser pertanyeu a una societat que pensa que estem més comunicats amb els Estats Units que no amb el nord d'Àfrica, musicalment?

—A les ràdios s'hi sent més música americana que no mediterrània. La música tradicional probablement estava més connectada amb l'Àfrica?

—A mi allò que m'agrada més és estudiar la música mediterrània. M'he sentit sempre més atreta per aquests sons que vénen del nord d'Àfrica, Itàlia, Grècia, Turquia o Síria que no dels que bufen de més amunt. No passo de França, jo. És evident que gaudeixo amb alguns blues i amb música de tot el món —interessar-me, m'interessa tot—, però allò que m'atreu profundament és la música del meu país (i considero el meu país la Mediterrània).

—Els músics com vos beuen d'arrels tradicionals, més o menys properes, per reinventar-les, però popularment el segle XX ha trencat la transmissió oral dels cants més tradicionals?

—Fa molts anys que s'ha perdut. Ara hi ha gent a qui li agrada la música tradicional i la fa ressuscitar una mica, però allò que s'entén com a música tradicional va néixer al camp —a les festes del camp, a les collites, en totes les feines rurals. Evidentment, ara els treballs del camp es fan amb màquines i ja no hi ha cants. Però ara també hi ha molta gent interessada en aquesta mena de música, molta més que quan vaig començar —que

estava una mica arraconada— i hi ha molta gent que canta, que balla, que toca instruments populars. Hi ha gent que els estudia, n'hi ha escoles, n'hi ha molts més discos enregistrats i força gent que s'hi dedica, tant al País Valencià com a Catalunya o les Illes. S'ha revifat bastant. Una cosa és que això es revifi per l'interès de la gent i una altra que reneixi en el seu lloc d'origen, perquè ja no pot créixer entre unes feines del camp que ja no existeixen. Això s'ha perdut. Hi ha una altra mena de comunicació musical. No té res a veure amb el passat.

—Dieu que hi ha una revifada. Algun grup us ha sorprès especialment?

—En general, tenen un nivell molt bo, els darrers discos que s'editen. No en destacaria cap en concret.

—Heu treballat amb músics d'arreu, com Allan Stivell i Milton Nascimento, però sobretot amb músics de tota la Mediterrània (Theodorakis, Nena Venetsanou, Lucilla Galeazzi, Maria Farantouri...). Teniu cap projecte o objectiu musical al cap?

—Mai no he pogut cantar per objectius. Sempre m'ho he trobat. Ha estat una felicitat coincidir trobar, en recitals i concerts, gent amb qui he constatat que volíem dialogar musicalment. No són coses que em proposin o objectius que em fixi. M'ho vaig trobant i ho vaig fent, perquè sóc una persona que es presta a aquesta mena de diàlegs. M'agraden molt. Una de les darreres trobades en aquest sentit ha estat amb un músic egipci, Mohàmmad Munir, amb el qual vaig cantar a l'Òpera del Caire. També he tocat amb grups d'Egipte, de Damasc (Síria), de Tunis, de Grècia, grups flamencs —com Poveda, Manolo Sanlúcar o Paco Cepero— i músics de rock, catalans i no catalans. M'ha encantat de fer-ho i ho continuaré fent així. En la nostra feina hi ha una propensió a aquesta mena de trobades.

—Això vol dir que funciona prou bé un cicle de festivals de música mediterrània pel qual aneu voltant i entrant en contacte uns músics amb uns altres.

—Sí. Però jo m'hi he trobat perquè la Mediterrània m'interessa moltíssim culturalment i en un sentit espiritual i profund. Suposo que per això els meus camins van cap aquí, i no cap al nord.

Alex Milian